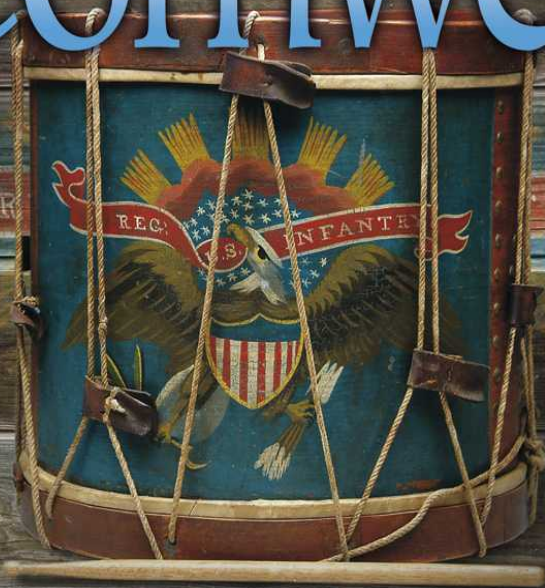

Bernard Cornwell

ZRADOCE

Kronika Nathaniela Starbucka

ZRÄDCE

Bernard Cornwell

ZRADECE

Kronika Nathaniela Starbucka

Přeložil Milan Dvořák

Vydal nakladatelství BB/ats ro více 2014

Bořivojova 75, Praha 3

Copyright © 1994 by Bernard Cornwell

All rights reserved.

Z anglického originálu *Copperhead*

(First published by HarperCollins *Publishers*, Great Britain, 1994)

přeložil © 2012 Milan Dvořák

Redakce textu: Dana Pačková

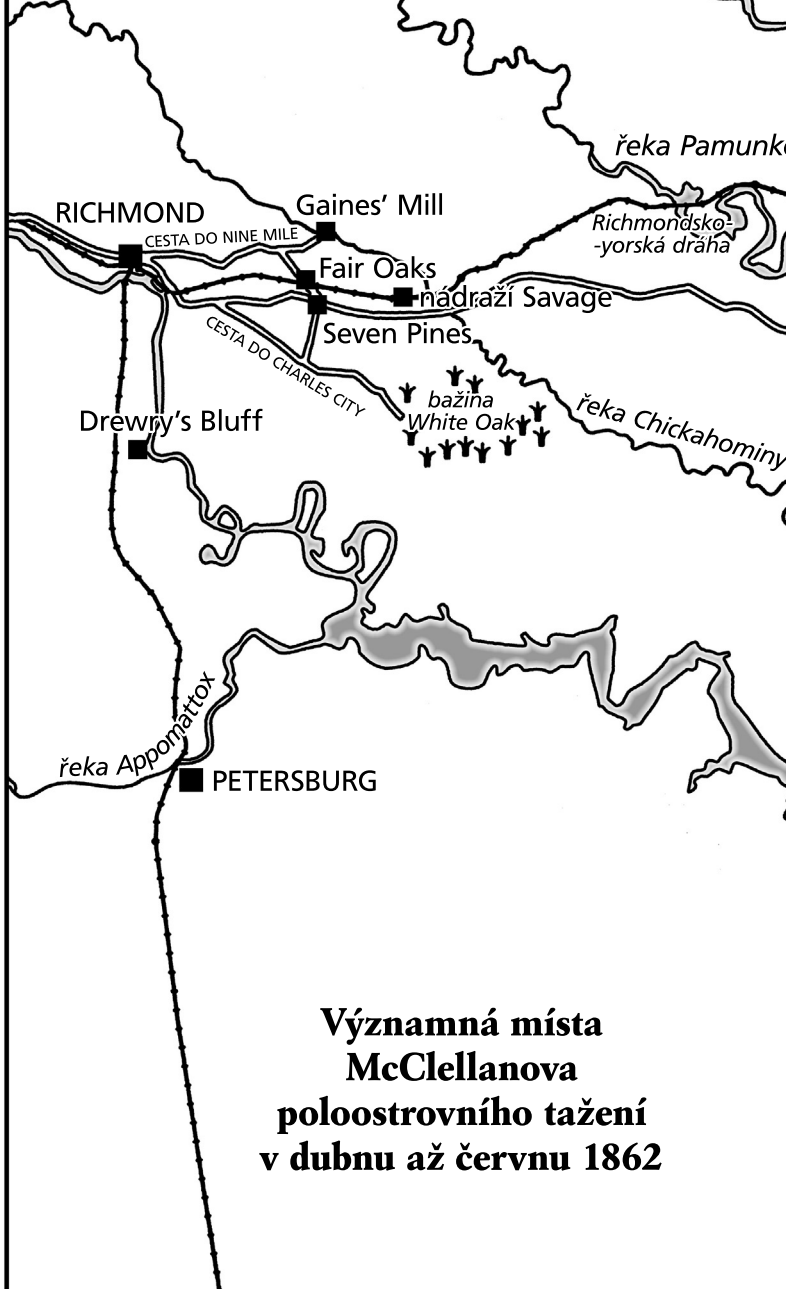
Jazyková korektura: Jan Řehoř

Grafická úprava obálky © 2012 Bohumil Fencel

První elektronické vydání v českém jazyce

ISBN 978-80-7461-720-0

Zrádce je pro Billa a Anne Moirovy

**Významná místa
McClellanova
poloostrovního tažení
v dubnu až červnu 1862**

draží West Point

0 10 úřední míle

řeka York

amsburg

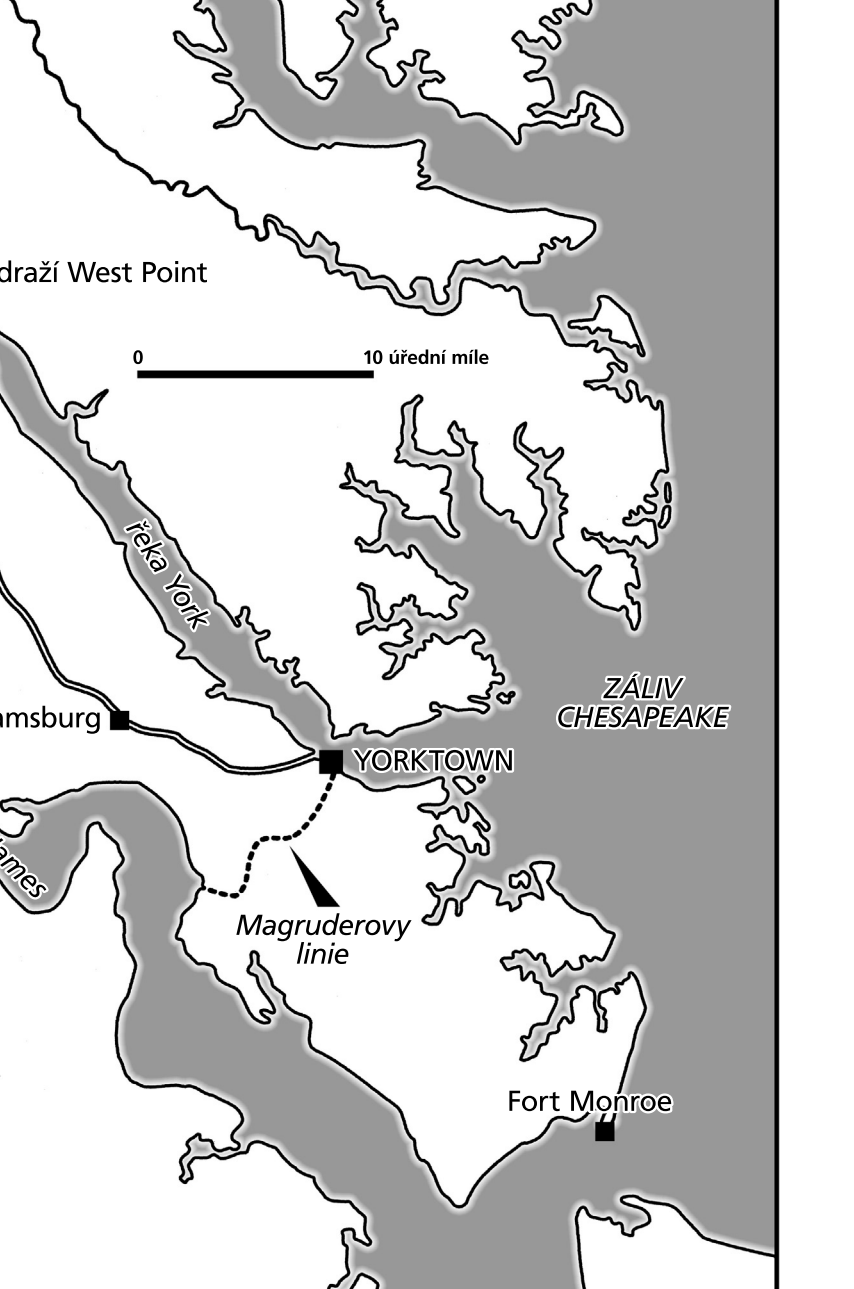
YORKTOWN

ZÁLIV
CHESAPEAKE

Magruderovy
linie

Fort Monroe

James

Část první

INVAZE ZAČALA O PŮLNOCI.

Nebyla to ani opravdová invaze, jen prudký výpad proti vzbouřenc-kému ležení, které vypátrala průzkumná hlídka v hustém lese, jenž pokrýval vysoké strmé kopce na virginské straně řeky. Dvěma tisícům mužů, čekajícím na překročení pochmurného, břidlicově šedivého ramene řeky Potomac, připadala noční akce údernější než pouhý výpad. Bojový přechod řeky pro ně byl příležitostí dokázat, že jejich kritici nemají pravdu. Skleníkoví vojáci, označily je jedny noviny, kteří jsou prý úžasně vycvičení a báječně vycepaní, ale příliš drahocenní, než aby se umazali v boji. Dnes v noci budou ale opovrhovaní skleníkoví vojáci bojovat. Dnes v noci vnese Potomacká armáda do tábořiště rebelů oheň a ocel, a jestli všechno půjde dobře, potáhne dále a obsadí město Leesburg, které leží dvě míle za nepřátelským táborem. Nedočkaví vojáci si představovali zahanbené tváře občanů virginského města, kteří až se probudí, spatří, že nad jejich obcí znovu vlaje prapor s hvězdami a pruhy, a už se viděli, jak pochodují na jih a stále na jih, dokud nebude vzpoura rozdracena a Amerika v míru a bratrství opět spojena.

„Ty hajzle!“ ozval se hlasitý výkřik z říčního břehu, kde pracovní družstvo spouštělo na vodu člun přenesený z Chesapeakesko-ohijského kanálu. Jeden z družstva na jílu uklouzl a upustil zád člunu na nohu seržantovi. „Ty pacholku nanicovatej! Magore zatracenej!“ pajdal seržant od člunu.

„Pardon,“ řekl voják nervózně.

„Já ti dám pardon, ty mizero!“

„Ticho! No tak! Buďte zticha!“ Po srážném břehu sešplhal důstojník skvějící se v novém šedivém plášti s pěknou červenou podšívku, pomohl zvednout veslici a dotáhnout ji k šedé vodě řeky, ze které se na nižší svah protějščího břehu plížila řídká mlha a ukrývala ho. Dřeli se pod vysokým měsícem a bezmračným nebem posypaným hvězdami tak zářivými

a čirými, jako by přinášely předzvěst úspěchu. Byl říjen, ten vonný měsíc, kdy ovzduší dýchalo jablky a dýmem ze dřeva a kdy upocené psí dny léta ustoupily jasnému ostrému počasí, jež přinášelo už dostatečný příslib zimy, aby vojáky přesvědčilo, že mají oblékat své pěkné nové vojenské pláště, které měly stejnou barvu jako mlžný opar vznášející se nad řekou.

První čluny neohrabaně odrazily od břehu, vesla klapala v havlinkách, pak se začala hroužít a pleskat a loďky se zvolna rozplývaly v mlze. Muži, kteří byli ještě před okamžikem nadávajícími a těžkopádnými tvory, drápajícími se s nemotornými čluny dolů po hlinitém břehu, se záhadným způsobem proměnili v siluety válečníků, ježící se zbraněmi, které tiše a vznešeně proplouvaly parami směrem k mlžným stínům nepřátelského pobřeží. Důstojník, jenž předtím napomenul seržanta, upíral přes vodu zádumčivý pohled. „Řekl bych,“ pronesl tiše k mužům kolem sebe, „že nějak takhle se cítil Washington tu noc, kdy překračoval Delaware.“

„Ta noc tenkrát byla ale myslím o moc studenější,“ odpověděl druhý důstojník, mladý student z Bostonu.

„Však ona tu bude brzy taky pěkná zima,“ prohlásil první, který byl majorem. „Do Vánoc zbývají jen dva měsíce.“ Když major vytáhl do války, slibovaly noviny, že vzpoura do podzimu skončí, ale teď přemítal, jestli bude u manželky a tří dětí včas, aby stihl vánoční rodinné rituály. V předvečer Vánoc zpívají na Boston Common koledy, děti mají tváře ozářené lampiony zavěšenými na tyčkách, pak následuje teplý punč a kousky pečené husy v kostelní zákristii. Na Boží hod jezdí na farmu jeho rodičů ve Stoughtonu, kde zapráhnou koně a děti radostně výskají, když se v oblacích sněhu a za cinkání rolniček na saních poklusem projíždějí po venkovských cestách.

„A taky bych si tipnul, že si generál Washington počínal organizovaněji než my,“ vyslovil se pobaveně v poručíka proměněný student. Jmenoval se Holmes a byl dost chytrý, aby ohromoval nadřízené, ale obvykle také dost inteligentní, aby se přílišnou důvtipností o jejich náklonnost nepřipravil.

„Já jsem si jistý, že naše organizovanost bude stačit,“ řekl major trochu příliš defenzivně.

„Máte nepochybně pravdu,“ přisvědčil poručík Holmes, i když si tím vůbec jistý nebyl. Na přeplutí čekají tři severanské pluky a mají pouze tři

malé lodice, jimiž se chtějí z marylandského břehu převést na ostrov ležící těsně u protější strany řeky, u kterého musejí přistát a ke krátkému převozu na vlastní pobřeží Virginie přisednout do dvou jiných člunů. Jistě, přeplouvají tok v místě nejbližším k nepřátelskému ležení, ale poručík Holmes tak docela nechápe, proč se přes něj nepřepraví o míli výš proti proudu, kde na řece žádný ostrov nepřekáží. Snad proto, uvažoval, že tohle je místo pro přeplutí tak nepravděpodobné, že rebely vůbec nenapadne ho hlídat, a to mu připadalo jako nejlepší vysvětlení, na které dokázal přijít. Jestliže však volba místa přepravy je těžko vysvětlitelná, přinejmenším cíl pro tuhle noc je jasný. Expediční jednotky se vyšplhají na virginské srázy, zaútočí na tábor rebelů a zajmou co možná nejvíc konfедераčních vojáků. Někteří vzbouřenci utečou, ale těmhle uprchlíkům přehradí únikovou cestu další yankeeské uskupení, které překračuje řeku o pět mil níže po proudu. To zablokuje silnici vedoucí z Leesburgu do rebelského štábu v Centreville a tímto zachycením poražených povstaleckých jednotek zajistí Severu malé, ale podstatné vítězství, jež dokáže, že potomacká armáda dovede víc než neustále cvičit a pořádat honosné přehlídky. Obsazení Leesburgu bude vítanou odměnou navíc, ale skutečným cílem pro tuto noc je prokázat, že tahle nově vycvičená potomacká armáda je připravena a schopna rozsekat rebely na kaši.

Za tímto účelem se malé čluny probíjely oparem sem a tam, přičemž každé přeplutí jako by trvalo nekonečně dlouho a o nic kratší nepřipadalo ani čekání netrpělivým mužům na marylandském břehu. Patnáctý massachusettský se přepravoval jako první a někteří příslušníci 20. massachusettského se obávali, že sesterský pluk ležení protivníka dobude dlouho předtím, než se těmhle pár lodičkám podaří převést přes řeku dvacátáctíky. Všechno se zdálo tak pomalé a neohrabané. Pažby pušek klapaly o okraje člunů a pochvy bodáků se zachycovaly o křoviska na břehu, když se muži šplhali do veslic. Ve dvě v noci objevili kousek proti proudu větší člun a přitáhli ho k místu přepravy, kde byl uvítán ironickým zajásáním. Poručíkovi Holmesovi se zdálo, že čekající vojáci dělají velký hluk, rozhodně dostatečný, aby poplašil každého rebela, který by snad byl na virginském břehu na stráž, ale mlhou nedoléhaly žádné zvuky srážky a z vysokých zalesněných svahů, které se hrozivě tyčily za ostrovem, se

neozval ani jediný výstřel. „Má ten ostrov nějaké jméno?“ zeptal se poručík majora, který předtím tak roztouženě hovořil o Vánocích.

„Harrison's Island, myslím. Ano, Harrison's Island.“

Poručíkovi to jméno nezaznělo jako nijak dramaticky. Byl by raději, kdyby 20. massachusettský absolvoval křest ohněm na nějakém vznešenějším místě, třeba v železně znějícím Valley Forge nebo v prosté ušlechtilosti Yorktownu – v místě, které by v dějinách zvonilo a vyhlíželo nádherně, až bude vyšito na plukovní bojovou zástavu. Harrison's Island, to zní příliš prozaicky. „A ten kopec za ním?“ otázal se s nadějí. „Až na druhém břehu?“

„Ten se jmenuje Ball's Bluff,“ řekl major a znělo to ještě méně heroicky. Bitva na Ball's Bluffu, to zní spíš jako označení partie v pokeru než jako převratná událost, po níž se severanské ozbrojené síly mají opět vzbopit.

Holmes se svou rotou vyčkával. Z 20. massachusettského měli přelout jako první, a tak jim kynula největší příležitost zapojit se do boje, pokud ovšem patnáctníci už ležení nedobudou. Možnost účasti v boji muže znervózňovala. Nikdo z nich dosud nebojoval, i když všichni slyšeli vyprávěnky o bitvě vybojované před třemi měsíci na Bull Runu a o tom, jak se pocuchané, šedě oblečené šiky Jižanů nějakým způsobem udržely pohromadě a nakonec obrátily armádu k panickému ústupu. Ani jeden z massachusettských dvacátníků však nevěřil, že by je očekával stejný osud. Jsou skvěle vyzbrojeni a vystrojeni, dobře vycvičení, velí jim voják z povolání, a oni jsou si jistí, že dokážou potřit každého rebela, co jich je. Samozřejmě je očekává nebezpečí, jisté nebezpečí předpokládají, a dokonce chtějí, ale dílo této noci bude korunováno vítězstvím.

Na jednom z člunů, vracejícím se z Harrison's Islandu, připlul zpět kapitán z 15. massachusettského, který se přepravil s úplně prvními vojáky a teď se vrátil, aby podal zprávu velícím důstojníkům čekajících pluků. Když seskakoval z přídě lodice, uklouzl a byl by upadl nebýt toho, že mu poručík Holmes včas podal podpůrnou ruku. „Na Potomacu klid?“ zeptal se Holmes žertovným tónem.

„Úplný klid, Wendelle,“ zaznělo v kapitánově hlase zklamání, „až přílišný klid. Není tam dokonce ani žádný nepřátelský tábor.“

„Žádné stany?“ otázal se překvapeně poručík. „Opravdu?“ Zadoufal přitom, že jeho hlas zní náležitě zklamaně, jak se sluší na válečníka,

jemuž byla upřena vyhlídka na bitvu. Do jisté míry také byl zklamán, protože se na ten vzrušující zážitek těšil, ale zároveň si byl vědom zahanbujícího pocitu úlevy, že na vzdáleném kopci možná žádný protivník nečeká.

Kapitán si urovnal plášť. „Pámbu ví, co se to té průzkumné hlídce včera v noci zdálo, že vidí, ale my nemůžeme nic najít.“ Odešel, aby podal svou zprávu, a poručík Holmes ji mezitím rozšířil ve své rotě. Na druhé straně řeky žádný nepřítel nečeká, z čehož vyplývá, že expediční jednotky nejspíše pomaširují dál až do Leesburgu a obsadí ho. Jeden seržant chtěl vědět, jestli jsou v tom městě nějaké vzbuřenecké oddíly, a Holmes musel přiznat, že neví. Slova se ale ujal major, který rozhovor vyslechl, a řekl, že je tam v nejlepšíh případě jen pár příslušníků virginské domobrany, vyzbrojených pravděpodobně stejnými puškami, s jakými jejich dědové bojovali proti Britům. Dále jim sdělil, že jejich novým úkolem je zmocnit se úrody, která byla zřejmě právě sklizena do stodol a leesburských skladů, což jsou jakožto zásobárny legitimní vojenské cíle. Ale jakýkoli další soukromý majetek mají vojáci ctít. „Nejsme tu, abychom vedli válku proti domovům žen a dětí,“ poučil je stroze. „Musíme těm odpadlíkům ukázat, že severaňští vojáci jsou jejich přátelé.“

„Amen,“ řekl seržant. Byl to laický kazatel, který se snažil v pluku vymýtit hříchy, jako karban, pití a děvkaření.

Na ostrov se dali převézt poslední muži z 15. massachusettského a dolů po srázném břehu se štrachali Holmesovi lidé v šedivých pláštích, aby si počkali, až v člunech na ně dojde řada. Mezi muži vládl pocit rozčarování. Očekávali halekavou honičku lesem, ale vypadá to, že pouze odzbrojí pár starochů z města vyzbrojených mušketami.

Ve stínech virginského břehu vyrazila k útoku liška a zemřel králík. Vyjeknutí zvířete bylo náhlé a pronikavé a zmlklo téměř okamžitě poté, co zaznělo, takže v tmavém, spícím a nic netušícím lese nezbylo nic než pach krve a ozvěna smrti.

Kapitán Nathaniel Starbuck dorazil do tábořiště svého pluku ve tři hodiny ráno. Byla jasná noc prozářená hvězdami i měsícem, v níž se v údolích rýsoval jen náznak mlžného oparu. Starbuck přišel pěšky z Leesburgu a byl utahaný jako pes, když se dostal na pláň, kde byly ve čtyřech úhledných řadách vyrovnány stany a přístřešky legie. Strážný z roty C mla-

děmu černovlasému důstojníkovi přívětivě pokynul: „Slyšel jste toho králíka, kapitáne?“

„Willisi – jsi Willis, že?“ zeptal se Starbuck.

„Bob Willis.“

„A neměl bys na mě, Bobe Willisi, zavolat ‚Stůj?‘ Neměl bys zvednout pušku, optat se na heslo, a když ti ho neřeknu správně, zastřelit mě?“

„Já vím, kdo jste, kapitáne,“ zašklebil se Willis v měsíčním jasu.

„Cítím se tak, Willisi, že bys mi byl udělal laskavost, kdybys mě zastřelil. Co ti řek ten králík?“

„Kvičel, jako když na něho šáhla smrt, kapitáne. Řek bych, že ho chňapla liška.“

Z potěšení, které v hlase strážného zaznělo, se Nathaniel zachvěl. „Dobrou noc, Willisi. A necht' milí andělé pěj' k odpočinku tvému.“ Šel dál mezi zbytky nočních táboráků a několika Sibleyovými stany, kde spalo pár mužů z Faulconerovy legie. O většinu stanů pluk přišel v chaosu na bojišti u Manassas, a tak teď vojáci z velké části spali pod širým nebem nebo v úpravných přístřešcích, zrobených z větví a drnu. Mezi přístřešky Starbuckovy roty K blikal oheň a u něho vzhlédl muž, když se kapitan blížil. „Seš střízlivej?“ zeptal se.

„Seržant Truslow je vzhůru,“ zadeklamoval Starbuck. „Copak ty nikdy nespíš, Truslowe? Jsem naprosto střízlivej, vlastně střízlivej jak velebničec.“

„Já už za život viděl pěknejch pár nalitejch velebnejch pánů,“ opáčil seržant Truslow nakysle. „V Roskillu je takovej šarlatánskej baptistickej pastor, co nedokáže ani otčenáš vodříkat, aby se předtím nenažbrundal šmejdovní whiskou jako žok. Jednou se málem utopil, když se v řece za kostelem pokusil pokřtít pár plaček. Všecky se modlily, ale von měl v sobě tolik kořalky, že nedokázal rovně stát. Tak cos teda dělal? Mrouskal ses?“

„Mrouskat se“ bylo seržantovo opovržlivé slovo pro sukničkářství. Starbuck usazující se u ohně se zatvářil, jako by odpověď zvažoval, a pak přikývl: „Mrouskal jsem se, seržante.“

„S kým?“

„To gentleman neříká.“

Truslow zavrčel. Byl to menší podsaditý muž s ostře řezanou tváří,

který ovládal rotu K disciplínou zrozenou z ryzího strachu, ovšem nešlo o strach z jeho fyzického násilí, nýbrž spíš z jeho posměchu. Byl to muž, o jehož uznání ostatní muži usilovali snad proto, že vypadal na takového pána nad svým vlastním surovým světem. Byl svého času farmářem, zlodějem koní, vojákem, vrahem, otcem a manželem. Teď to byl vdovec a podruhé v životě voják, který si do tohoto řemesla přinesl čirou a nekomplikovanou nenávist k Yankeeům. Tím záhadnější bylo jeho přátelství s kapitánem Nathanielem Starbuckem, protože ten byl Yankee.

Pocházel z Bostonu a byl druhým synem reverenda Eliala Starbucka, proslulého zavilého karatele Jihu, zuřivého protivníka otrokářství a vášnivého kazatele, nad jehož vytištěnými kázáními se rozechvívala provinilá svědomí po celém křesťanském světě. Nathaniel Starbuck se již vydal cestou k vlastnímu vysvěcení, když ho ze studií v semináři na Yale College odlákala svými svody žena. Ta ho pak v Richmondu opustila a Starbuck, který se bál vrátit se domů, kde by ho stihl strašlivý otcův hněv, tu raději vstoupil do armády Konfederovaných států amerických.

„Byla to ta blondátá mrcha?“ zeptal se ho Truslow. „Ta, cos ji potkal na modlitebním shromáždění po bohoslužbě?“

„To není mrcha, seržante,“ pronesl Starbuck dotčeně. Truslow odpověděl uplivnutím do ohně a kapitán smutně potřásl hlavou. „Tys nikdy nevyhledával blaho ženský společnosti, seržante?“

„Myslíš, jestli jsem se někdy choval jako mrouskavej kocour? To víš, že jo, ale vyřádl jsem se a pak jsem si našel tu pravou.“ Seržant se odmlčel. Snad pomyslel na svou manželku v osamělém hrobě ve vysokých kopcích. „A kdepak má ta blondátá bestie manžela?“

Starbuck zívá: „U Magruderových jednotek v Yorktownu. Je majorem u dělostřelectva.“

Truslow potřásl hlavou: „Však von tě jednou chytí a pak z tebe vyrazí pajšl.“

„To je kafe?“

„Prej jo,“ načepoval seržant svému kapitánovi hrnek husté, sladké, vazké tekutiny. „Spal jsi vůbec?“

„Cílem večera nebylo spaní.“

„Ty seš jako všichni synkové pastorů, co? Jak je někde trochu cejtit hřích, už se v něm bahníš jako čuně v blátě.“ V seržantově hlase zazní-

valo něco víc než jen nesouhlas. Ne proto, že by měl něco proti děvkařům, ale kvůli tomu, že ke Starbuckově průpravě přispěla jeho vlastní dcera. Sally Truslowová žila v odluce od otce v Richmondu jako děvka. Truslow to pociťoval jako těžkou pohanu. Vědomí, že Starbuck a Sally byli milenci, ho nijak netěšilo, ale zároveň spatřoval v jejich přátelství jedinou šanci své dcery na spásu. Život dokázal někdy vypadat hodně složitě i pro muže tak nekomplikovaného jako Thomas Truslow. „A co se stalo se vším tvým čtením v bibli?“ zeptal se svého důstojníka, aby mu připomněl polovičaté pokusy o zbožnost, které Starbuck ještě pořád čas od času konal.

„Jsem slaboch, seržante,“ pronesl ledabyle Nathaniel, i když ve skutečnosti se jeho svědomí necítilo tak lehce, jak by naznačoval bezstarostný tón. Občas se ho zmocňovaly obavy z pekla a měl pocit, že zabředl do hříchu natolik, že už zřejmě nikdy nenalezne u Boha odpuštění, a v takových chvílích prožíval muka kající lítosti. Jen co však nastal večer, cítil se znovu neodolatelně přitahován k tomu, co právě bylo jeho pokušením.

Teď se opřel o kmen jabloně a usrkával kávu. Byl vysoký, štíhlý, zocelený půrokem vojenského života a měl dlouhé černé vlasy, rámuující hranatý, hladce vyholený obličej. Když legie na pochodu vstupovala do nového města či vesnice, Truslow si vždy povšiml, jak se děvčata na Starbucka dívají. Vždycky na Starbucka. Zrovna tak to k urostlému Seveřanovi se šedýma očima a vždy pohotovým úsměvem táhlo i jeho dceru. Chtít, aby Starbuck nepomýšlel na hřích, uvažoval seržant, je jako chtít, aby si pes nevíšal řeznického krámu. „Kdy je budíček?“ zeptal se Starbuck.

„Každou chvíli.“

„Panebože!“ zaskuhral Nathaniel.

„Měls přijít zpátky dřív,“ prohlásil Truslow. Hodil na oheň poleno. „Jestlipak jsi tý blondatý mrše řek, že vodcházíme?“

„Rozhod jsem se, že jí to nepovím. Loučení je takový sladký peklo.“

„Zbabělče,“ řekl seržant.

Starbuck se nad tím obviněním zamyslel a pak se zazubil: „Máš pravdu, jsem zbabělec. Nemůžu slyšet, když brečeš.“

„No tak jim neposkytuj důvod k breku,“ nabádal Truslow, ale věděl, že je to jako žádat po větru, aby přestal vát. A navíc vojáci vždycky způso-

bují svým milým pláč. Tak to s nimi prostě chodí. Přijdou, dobudou a zas odmaširují. A dnes ráno pomaširuje Faulconerova legie z Leesburgu. Poslední tři měsíce patřil pluk k brigádě, která se utábořila poblíž města a střežila dvacetimílový úsek Potomacu. Ale protivník nejevil žádné známky snahy řeku překročit a teď, když se podzim skláněl k zimě, se množily pověsti o posledním yankeeském útoku na Richmond, než armády sevře a znehybní led a sníh. Proto měla být brigáda oslabena. Legie se přesune do Centreville, kde rozhodující síly konfederální armády brání hlavní silnici vedoucí z Washingtonu do vzbouřeneckého hlavního města. Právě na téhle silnici pomohla Faulconerova legie před třemi měsíci u Manassas dát pořádně do nosu první severanské invazi. Teď, jestli jsou pověsti pravdivé, se po ní možná bude žádat, aby to ještě jednou zopakovala.

„Jenomže to nebude to samý,“ navázal Truslow na nevyslovenou myšlenku. „Slyšel jsem, že kolem Centreville teďkom nejní nic jinýho než samý zemní valy, takže až přijdou Yankeejové, budem ty mizery sestřelovat z bytelnejch opevnění.“ Zmlkl, když viděl, že Starbuck usnul, ústa otevřená, kávu rozlitou. „Neřád,“ zahydroval, ale s přichylností. Z toho kazatelova syna se přes veškeré mrouskání vyklubal dobrý důstojník. Z káčka udělal nejlepší rotu v legii, čehož dosahoval kombinací neúprosňého opakování a vynalézavých cvičení. Byl to Starbuck, který když nedostal střelný prach a kulky potřebné k vybrušování střeleckých schopností mužstva, vedl přes řeku přepadový oddíl, jenž se na silnici u Poolesville zmocnil unijního zásobovacího vozu a vrátil se té noci s třemi tisíci patron a týden nato zase s deseti pytli dobré severanské kávy. Truslow se ve vojenském řemesle vyznal a rozpoznal, že Starbuck pro něj má vrozené vlohy. Byl to chytrý rváč, který dovedl uhodnout protivníkovy záměry. A mužstvo roty K, většinou chlapani, v něm zřejmě ty schopnosti vyciřovalo. Starbuck, to Truslow věděl, je dobrý.

Seržant vzhlédl na zašumění křídel a viděl, jak se přes měsíc mihl černý hranatý obrys sovy. Řekl si, že asi byla na lovu na širých pláních blízko města a teď se vrací do hnízda někde v hustém stromoví, rostoucím nad řekou na Ball's Bluffu.

Trubač vzal nejdřív notu falešně, pak se nadechl a prořízl noc svým voláním. Starbuck se s trhnutím probudil, zaklel, protože měl nohavici

nasáklou rozlitou kávou, a pak zaúpěl únavou. Byla dosud hluboká noc, ale legie musela vstát a dát se do díla, aby se připravila vytáhnout ze své poklidné strážní služby na řece do války.

„Nebyla to trubka?“ zeptal se poručík Wendell Holmes svého zbožného seržanta.

„To nedokážu říct, pane,“ zasupěl seržant šplhající na Ball's Bluff, nový šedý plášť rozepnutý, takže bylo vidět hezkou šarlatovou podšívku. Ty pláště dostali darem od guvernéra Massachusetts, který byl odhodlán zařídit, že budou pluky ze státu u zátoky patřit k nejlépe vyzbrojeným v celé federální armádě. „Nejspíš to byl někdo z našich trubačů?“ hádal seržant. „Možná je to signál, aby vyrazili harcovníci.“

Holmes usoudil, že seržant má pravdu. Oba namáhavě stoupali po příkré a klikatící se stezce, vedoucí na vrcholek kopce, kde čekal 15. massachusettský. Svah byl srázný právě natolik, že na něj člověk mohl lézt, aniž by užil ruce, ovšem ne jeden muž ve tmě chybně šlápl, sklouzl zpět a bolestivě se uhodil o nějaký kmen. Řeku pod nimi dosud zahalovala mlha, v níž se temně rýsoval dlouhý obrys Harrison's Islandu. Tam se nahromadilo mužstvo čekající na dvě malé loďky, jež vojáky převážely přes zbývající úsek řeky. Poručíka Holmese při převozu překvapila rychlost říčního proudu, který člun popadl a pokusil se ho odnést daleko dolů po řece směrem ke vzdálenému Washingtonu. Veslaři ve snaze zmocit řeku hekali úsilím, než konečně přídí malé lodice zostra najeli na bahnitý břeh.

Na vrcholku kopce dohnal Holmese velitel 20. massachusettského plukovník Lee. „Už skoro vychází slunce,“ řekl vesele. „Všechno v pořádku, Wendelle?“

„Všechno v pořádku, pane, až na to, že mám hlad, že bych snědl koně.“

„Nasnídáme se v Leesburgu,“ prohlásil bujaře plukovník. „Dáme si slaninu, vejce, kukuřičný chleba a kafe. A trochu čerstvého jižanského másla! To bude bašta! A nepochybuju, že nás všichni v tom městě budou ujišťovat, že nejsou žádní rebelové, ale dobří loajální občané strýčka Sama.“ Nato se plukovník zprudka obrátil vyrušený štekavým křikem, který se rytmicky a tvrdě rozléhal ozvěnou mezi stromy na vrcholku kopce. Srdceryvný zvuk donutil nejbližší vojáky k prudké poplašené

otočce a pozvednutí pušek. „Žádné obavy!“ zvolal plukovník. „To je jenom sova.“ Poznal křik puštika a odhadl, že se pták vrací do hnízda z nočního lovu s břichem plným myši a žab. „Jděte dál, Wendelle,“ obrátil se zpět k Holmesovi, „po téhle cestě, až dorazíte k rotě na levém křídle patnáctníků. Tam zastavte a počkejte na mě.“

Poručík Holmes vedl svou rotu za příkrčeným mužstvem 15. massachusettského. Zastavil se u měsícem ozářeného okraje lesa. Před nimi teď ležel nevelký palouk posetý temnými stíny křovisek a akátů, za kterým se tyčila další temná stěna stromů. Zhruba někde v těchhle místech měla průzkumná hlídka podle svého hlášení předchozí noci zpozorovat nepřátelské ležení a Holmes odhadoval, že vylekaní muži si lehkou splést střídání měsíční záře a černých stínů ve vzdáleném lese s tvary stanů.

„Kupředu!“ vykřikl rozkaz plukovník Devens, velitel 15. massachusettského, a jeho muži vystoupili na měsíčním jasem zalitou loučku. Nikdo na ně nevystřelil, nikdo se jim nepostavil. Jižané spali, zatímco Severané bez překážek pochodovali.

Vyšlo slunce, obarvilo řeku zlatavým třpytem a prorazilo šarlatovými paprsky mezi stromy zahalené oparem. Zakokrhalo kohouti v leesburských dvorech, kde se do věder pumpovala voda a krávy přicházely k prvnímu dojení toho dne. Dílny, které byly na den Páně zavřené, se teď odemykaly a ruce zvedaly z ponků nástroje. Za městem, v tábořištích brigády, která hlídala řeku, stoupal do svěžího podzimního rána kouř kuchyňských ohňů.

Ohně Faulconerovy legie už vyhasly, i když legie s opuštěním svého ležení nijak nespíchala. Vypadalo to na pěkný den a přesun do Centreville byl relativně krátký, a tak si osm set mužů legie dávalo s přípravami na čas a její velitel major Thaddeus Bird se je nepokoušel pobízet k chvatu. Místo toho bloumal s přívětivým výrazem mezi mužstvem jako vlídný soused, který si užívá ranní procházku. „Panebože, Starbucku,“ zastavil se u kapitána roty K, „co se vám stalo?“

„Jenom jsem špatně spal, pane.“

„Vypadáte jako chodící mrtvola,“ zahlaholil Bird potěšený představou, jak trapně se asi Starbuck cítí.

„Povídal jsem vám někdy o Mordechajovi Mooreovi? To byl jeden

omítkář ve Falconer Court House. Jednou ve čtvrtek zemřel, vdova poulila oči, děti vřestěly jak opařené kočky. V sobotu pohřeb, půlka města v černém, hrob vykopaný, reverend Moss nachystaný nudit nás svými obvyklými pitomostmi, a vtom slyší škrábání na víko rakve. Otevrou ji a on tam! Takový tuze vyjevený omítkář! Živý zrovna jako vy nebo já, nebo aspoň jako já. Ale vypadal jako vy, hodně jako vy, Nate. Vyhlížel napůl rozpadle.“

„Děkuju mockrát,“ řekl Starbuck.

„Všichni šli domů,“ pokračoval Bird v příběhu. „Doktor Billy Mordechaje prohlédl a prohlásil za schopného prožít dalších deset let, a tumáš, on si další den umřel znova, jenomže tentokrát byl mrtvý jaksepatri, a ten hrob museli vykopat zas. Dobrý den, seržante.“

„Majore?“ zabručel Truslow. Bylo o něm známo, že ani jednoho důstojníka neoslovuje „pane“, dokonce ani Birda, velitele legie, kterého měl rád.

„Vy se, Truslowe, určitě pamatujete na Mordechaje Moorea?“

„No sakra. Ten pacholek v životě nedokázal jedinou zeď vomítnout pořádně. S tátou jsme po něm vopravovali půlku Cotton House. Taky za něj nikdy nedostal zapláceno.“

„To je tedy na tom stavebnictví nepochybně lépe, když je po něm,“ pronesl major bezstarostně. Tento muž řečený Datel byl vysoký, pevně stavěný a kostnatý a dělal ve městě Falconer Court House řídicího učitele, když tam plukovník Washington Falconer, největší majitel pozemků ve Falconer County a jeho švagr založil legii. Falconer, který utržil zranění u Manassas, byl teď v Richmondu a velení pluku předal Birdovi. Pan řídicí byl zřejmě v celém okrese, ne-li v celé Virginii muž nejméně vojácký, a majorem byl jmenován, jen aby se vyhovělo přání jeho sestry a aby za plukovníka dělal práci s lejstry. Jakýmsi zvráceným řízením osudu se ten kostnatý řídicí učitel projevil jako výkonný a oblíbený důstojník. Mužstvo ho mělo rádo, snad proto, že vnímalo jeho soucítění se vším chybujícím v lidském rodu. Teď se Bird dotkl Starbuckova lokte. „Na slovíčko,“ vyzval mladšího muže a táhl ho od roty K.

Starbuck vyšel s Birdem na otevřenou louku poznačenou kulatými plochami vybledlé trávy, ukazujícími, kde stálo pár stanů pluku. Mezi vybledlými kruhy byla menší zuhelnatělá místa, kde předtím hořely

táboráky, a kousek za těmihle šrámy se rozkládaly velké oždíbané kruhy značící, kde důstojníci koně vypásli trávu, kam až je pustily provazy, na nichž byli uvázáni. Legie sice z téhle lučiny odpochoduje, uvažoval Starbuck, ale ta ještě celé dny ponese stopy dokazující existenci jednotky.

„Učinil jste rozhodnutí, Nate?“ otázal se Bird. Měl Starbucka rád a příchýlnost mu zaznívala v hlase. Nabídl mladému muži laciný tmavý doutník, vzal si také a rozškrtl sirku, aby tabák zapálil.

„Zůstanu u pluku, pane,“ řekl Starbuck, když se mu doutník rozhořel.

„Doufal jsem, že to řeknete,“ opáčil Bird, „ale i tak...“ Jeho hlas odezněl do ztracena. Tahal z doutníku a upíral zrak k Leesburgu, nad kterým se chvěl průsvitný závoj ranního kouře. „Dnes bude krásný den.“ V dále prásklo několik neuspořádaných výstřelů z pušek, ale ani Bird, ani Starbuck si toho nevšimli. Málokteré jitro uplynulo, aniž by si muži vyšli na lov.

„A nevíme, jestli plukovník opravdu legii převezme, že, pane?“ zeptal se Nathaniel.

„Nevíme nic,“ odušil major. „Hrajete si na vojáky jako dítě, jako v přirozeném stavu umíněného nevědění, jenže je to riziko.“

„Vy na sebe berete stejné riziko,“ odsekl Starbuck bez obalu.

„Vaše sestra není plukovníkovou manželkou,“ opáčil stejně pichlavě Bird, „takže jste, Nate, o hodně zranitelnější než já. Dovolte, abych vám připomněl, že jste tomuhle světu prokázal jedinečnou službu, že jste zamordoval plukovníkova nastávajícího zetě, a zatímco nebesa a všichni andělé nad vaším činem plesají, pochybuju, že by vám to už odpustil Faulconer.“

„To asi ne, pane,“ děl Starbuck unyle. Není rád, když mu smrt Ethana Ridleye někdo připomene. Zabil ho, kryt zmatkem bitvy, a neustále si od té doby říká, že jednal v sebeobraně, jenomže ví, že choval v srdci vraždu, když tiskl spoušť, a také ví, že sebevětší kupa rozumových důvodů nevymaže tento hřích z velké účetní knihy na nebesích, kam se zapisují všechna jeho selhání. Určitě mu nikdy neodpustí plukovník Washington Faulconer. „Ale stejně bych radši zůstal u pluku,“ zopakoval Birdovi. Je cizinec v cizí zemi, Severan bojující proti Severu a Faulconerova legie se mu stala novým domovem. Krmí ho, šatí ho a dala mu blízké přátele. Je to také místo, kde našel povolání, které mu jde nejlépe, a teď ho vykonává s touhou mládí dosáhnout vysokých životních

cílů. Dospěl k závěru, že je předurčen, aby se stal jedním z důstojníků legie. Někam patří.

„No tak, kéž nám oběma přeje štěstí,“ uzavřel major. A štěstí budou oba potřebovat, zauvažoval, pokud jsou podezření oprávněná a rozkaz táhnout do Centreville je součástí pokusu plukovníka Washingtona Faulconera dostat legii znovu pod kontrolu.

Washington Faulconer je koneckonců člověk, který Faulconerovu legii založil, pojmenoval ji po sobě, vybavil ji nejlepší výzbrojí a výstrojí, jakou při svém jmění mohl nakoupit, a pak ji vedl do boje na břehy Bull Runu. Faulconer a jeho syn, oba v té bitvě ranění, odjeli zpět do Richmondu, kde byli uvítáni jako hrdinové. Jenomže Washington Faulconer ve skutečnosti nebyl ani na dohled legie, když se postavila útoku yankeeské přesily. Teď už je pozdě uvádět věci na pravou míru. Virginie – a vlastně celý horní Jih – považuje Faulconera za hrdinu a žádá, aby mu bylo svěřeno velení brigády, a jestli k tomu dojde, to Bird ví, bude hrdina očekávat, že se základem oné brigády stane jeho vlastní legie.

„Ono ale není jisté, že ten neřád brigádu dostane, že ne?“ položil Starbuck otázku a marně se pokusil potlačit ohromné zívnutí.

„Říká se taky, že mu místo toho nabídnou funkci v diplomacii,“ řekl major, „což by bylo daleko příhodnější, protože můj švagr má přirozený talent pro lízání zadnic knížatům a potentátům. Jenomže naše noviny říkají, že by se mohl stát generálem. A co chtějí noviny, v tom jim politici obvykle vyhoví. Je to lehčí než přicházet na vlastní nápady, víte?“

„Já to risknu,“ prohlásil Starbuck. Alternativou by pro něho bylo nastoupit do štábu generála Nathana Evanse a zůstat v táboře u Leesburgu, kde Evans velel nahodile poskládané konfедераční brigádě, která hlídala říční břeh. Starbuckovi se generál líbil, ale daleko více mu vyhovovalo zůstat u legie. Legie je domov a on si opravdu nedovede představit, že by konfедераční vrchní velení povýšilo Washingtona Faulconera na generála.

Z lesa, který ležel tři míle na severozápad odtud, se ozvala další prška výstřelů z pušek. Ty zvuky Birda donutily, aby se podmračeně obrátil. „Někdo si počíná nadměrně energicky,“ ozval se nesouhlasným tónem.

„Že by se chytly přední hlídky?“ nadhodil Nathaniel. Poslední tři měsíce na sebe přes řeku koukají strážní obou stran, a ačkoli jsou větši-

nou v přátelských vztazích, čas od času se stane, že se nějaký nový a čino-rodý důstojník pokusí vyprovokovat válku.

„Asi to budou jen ty hlídky,“ přitakal Datel a pak se znovu otočil k vrchnímu seržantu Proctorovi, který přišel ohlásit, že zlomená náprava vozu, která odchod legie zdržovala, už je opravená. „Znamená to, že jste připraveni vyrazit, vrchní seržante?“ dotázal se Bird.

„Připravený, jak jen můžeme bejt, řek bych.“ Proctor byl nerudný a podezřívavý muž neustále se obávající nějaké katastrofy.

„Tak vyrazme!“ pravil spokojeně major a vykročil k legii, právě když zazněla další salva, jenomže tentokrát se střelba neozývala ze vzdáleného lesa, ale ze silnice na východě. Bird si tenkými prsty prohrábl dlouhý rozčepýřený plnovous. „Co myslíte?“ zeptal se nikoho konkrétně, a nedal si ani práci zformulovat otázku jasně. „Možná?“ pokračoval tónem narůstajícího vzrušení, načež se rozlehlo práskání dalších výstřelů z kopců na severozápadě a Bird začal trhat hlavou kupředu a dozadu, což bylo jeho obvyklé gesto, když ho něco pobavilo. „Myslím, že chvílku počkáme, pane Proctore. Počkáme!“ luskl prsty. „Zdá se,“ řekl, „že nám Bůh a pan Lincoln možná dnes seslali jiné zaměstnání. Počkáme.“

Postupující massachusettsští vojáci rebely objevili, když náhodou padli na čtyřčlennou předsunutou hlídku umístěnou v pásu nižšího lesa. Zaskočení vzbouřenci vypálili jako první a donutili Massachusettsany klopýtavě ustoupit zpět mezi stromy. Povstalecká hlídka prchala opačným směrem a vyhledala velitele své rotы kapitána Duffa, který nejprve poslal zprávu generálu Evansovi a pak vyvedl čtyřicet mužů své rotы k lesu na vrcholku kopce, kde bylo nyní na okraji stromoví vidět roztroušené yankeeské harcovníky. Objevovali se další Seveřané a bylo jich tolik, že dav ztratil počet. „Je jich dost, těch zmetků,“ poznamenal jeden z jeho mužů, když je kapitán Duff vyrovnal do řady za kládovou ohradou a dal jim rozkaz, ať pálí ze všech sil. Podél ohrady hustě vyrážely obláčky kouře a kulky létaly vzhůru po mírném svahu. Dvě míle za Duffem uslyšelo střelbu město Leesburg a někoho napadlo rozběhnout se do kostela a reznít zvon, aby svolal domobranu.

Domobrana se ovšem nedokázala shromáždit včas, aby pomohla kapitánu Duffovi, který začínal chápat, jak obrovská stojí proti jeho Missis-

sippanům přesila. Když rota severňanských vojáků ohrozila jeho levé křídlo, byl nucen stáhnout se po svahu dolů, což uvítal jakot Yankeeů a salva z pušek. Duffových čtyřicet mužů neurovnaně pokračovalo v palbě a ustupovali. Byla to otrhaná rota, oděná do uniforem, jejichž barvou byla směs neurčité hnědi a špinavé šedi, ale její střelecká dovednost o hodně převyšovala severňanské soupeře, kteří byli většinou vybavení mušketami s hladkými hlavními. Stát Massachusetts vynaložil obrovskou snahu, aby své dobrovolníky vyzbrojil, ale pušky s vývrtem na všechny nevybyly, a tak 15. massachusettský pluk pod velením plukovníka Devense bojoval mušketami z 18. století. Z Duffových mužů nebyl zasažen nikdo, zato jejich projektily si mezi yankeeskými harcovníky zvolna, ale jistě vybíraly svou daň.

Na pomoc krajanům ze státu u zátoky přišel 20. massachusettský. Dvacátníci měli všichni pušky s vrtnou hlavní a jejich přesnější palba zatlačovala Duffa po dlouhém svahu stále dál. Jeho čtyřicet mužů se přeshplhalo přes žebřinovou ohradu na strniště, kde v panácích stály snopy ovsu. Další půl míle žádný úkryt nebyl a Duff nechtěl vyklidit před Yankeei příliš velké území, a tak uprostřed pole své lidi zastavil a rozkázal jim, ať ty mizery zadrží. Jeho muži měli proti sobě strašlivou přesilu, ale pocházeli z okresu Pike a Chickasaw, a už to samo podle Duffa znamenalo, že to jsou nejlepší vojáci v Americe. „Řek bych, že dáme tý bandě zasraný chátrý lekci, hoši,“ nechal se kapitán slyšet.

„Ne, kapitáne! Jsou to rebelové! Koukněte!“ vykřikl varovně jeden z jeho mužů a ukázal na okraj lesa, kde se právě objevila rota šedě oděných vojáků – dav na ně upřel zděšený pohled. Strílel snad na vlastní? Postupující muži na sobě měli dlouhé šedivé pláště. Důstojník, který je vedl, měl plášť rozhalený a třímal vytasenou šavli, kterou stínal při postupu plevel, jako kdyby si vyšel do venkovské krajiny na bezstarostnou procházku.

Duff cítil, jak ho válečnická jistota opouští. V ústech mu vyschlo, od žaludku mu bylo nanic a ve stehenním svalu mu stále škubalo. Střelba po celém svahu postupně utichla a šedivě oblečená rota pochodovala dolů k ovesnému poli. Duff zvedl ruku a vykřikl na neznámé: „Stát!“

„Kamarádi!“ zavolal v odpověď jeden z mužů v šedých pláštích. V rotě bylo asi šedesát nebo sedmdesát vojáků a na puškách měli nasazené dlouhé svítivé bodáky.

„Stát!“ zkusil to znovu Duff.

„My jsme přátelé!“ křikl zase některý z tamtěch. Kapitán viděl v jejich tvářích nervozitu. Jednomu škulal sval v obličejí a jiný neustále šilhal po kníratém seržantovi, který neochvějně kráčel na křídle postupující roty.

„Stát!“ zařval Duff potřetí. Jeden z jeho mužů si odplivl na strniště.

„Jsme vaši kamarádi!“ zopakovali Seveřané svůj pokřik. Rozhalený plášť jejich důstojníka měl šarlatovou podšívku, ale barvu uniformy toho muže nemohl kapitán vidět, protože za neznámými zářilo slunce.

„To nejsou žádný naši kamarádi, kapitáne!“ ozval se jeden z Duffových lidí. Kapitán zatoužil po stejném pocitu jistoty. Pane Bože na nebesích, ale co když ti vojáci jsou opravdu přátelé! Spáchá v příštím okamžiku vraždu?

„Přikazuju vám zůstat stát!“ vykřikl, ale postupující nechtěli uposlechnout, a tak zahulákal na své muže: „K líci zbraň!“

Čtyřicet pušek se pozvedlo a opřelo o čtyřicet ramen.

„Kamarádi!“ zvolal seveřanský hlas. Obě jednotky byly nyní od sebe vzdáleny padesát yardů a Duff slyšel, jak seveřanské boty lámou a drtí ovesné strniště.

„Nejsou to žádný kamarádi, kapitáne!“ trval na svém jeden z Mississippanů. A právě v tom okamžiku postupující důstojník klopytl a kapitán jasně spatřil uniformu pod šarlatově podšitým šedivým pláštěm. Byla modrá.

„Pal!“ vykřikl Duff, jižanská salva zapraštěla jako hořící suché rákosí a Seveřané zasažení kulkami rebelů zaječeli.

„Pal!“ zahalekal jeden z Yankeeů a z oblaku kouře vylétly zase massachusettské střely.

„Pokračovat v palbě!“ řval Duff a vyprazdňoval svůj revolver do mraku dýmu ze střelného prachu, který už pole zahalil. Jeho muži se ukryli za mandele ovsu a soustavně opět nabíjeli. Seveřané činili totéž až na jednoho muže, který se svíjel na zemi a krvácel. Vpravo od Duffa, výš po svahu byli další Yankeeové, ale o ty se starat nemohl. Rozhodl se, že bude klást odpor tady, zapřený uprostřed tohoto pole a teď se bude muset s těmi neřády rvát, dokud se jedna ze stran už nedokáže udržet.

Šest mil odtud se u Edward's Ferry přeplavili přes Potomac další Seveřané a zmocnili se silnice vedoucí do Centreville. Nathan Evans, který se tak ocitl mezi dvěma invazními sbory, nechtěl dát najevo zbytečné

poplašení. „Možná se jeden pokouší mě voblnout a druhý se zatím chystá mě vošoustat. Tak se to přece dělá, Bostone, co?“ Boston byla jeho přezdívka pro Starbucka. Setkali se u Manassas, kde Evans zachránil Konfederaci, když zadržel severanský útok, dokud se povstalecké šiky nově nezformovaly.

„Prolhaný, zlodějský, černoprdelatý, svatouškovský hajzlové!“ prohlásil teď zjevně o celé severanské armádě. Přijel s rozkazem pro Faulconerovu legii, aby zůstala na místě, ale zjistil, že Thaddeus Bird ho předešel a odchod legie už odvolal. Evans nyní stácel ucho proti větru a podle síly palby z pušek se snažil odhadnout, který z nepřátelských vpádů je nebezpečnější. Kostelní zvon v Leesburgu pořád zvonil a svolával domobranu. „Tak ty nezůstaneš u mě, Bostone,“ optal se generál.

„Rád dělám důstojníka u roty, pane.“

Evans v odpověď zavrčel, ovšem Starbuck si vůbec nebyl jistý, jestli malý a sprostě mluvící Jihokarolíňan jeho odpověď slyšel. Ten totiž mezitím střídavě věnoval pozornost soupeřícím zvukům dvou severanských invazí. Jeho německý ordonanc Otto, jehož hlavní povinnost spočívala v nošení soudku whisky, ze kterého se generál občerstvoval, palbě naslouchal také, takže se hlavy obou mužů otáčely na jednu a zase na druhou stranu unisono. Jako první toho nechal Evans a luskl prsty, že si místo toho dá kapku whisky. Vyprázdnil plechový koflík a znovu pohlédl na Birda. „Zůstanete tady, Datle. Jste moje záloha. Řek bych, že těch neřádů není zas tak moc. Na to nedělej dost randálu. Takže můžem zůstat v klidu a uvidíme, jestli dokážem těm hajzlům dát pořádně do tlamy. Mordovat Yankeeje, to je docela dobrej začátek tejdne, co?“ zasmál se. „Jestli se ovšem mejlím, tak jsme do večera všichni tuhý jak štolverky. Jedem, Otto!“ zasadil koni ostruhy a odcválal zpět k pevnůstce za zemním valem, kde sídlil jeho štáb.

Starbuck si vylezl na vůz naložený poskládanými stany a spal, zatímco slunce rozpouštělo mlžný opar nad řekou a vysoušelo na lukách a polích rosu. Řeku přeplovali další severanští vojáci a šplhali na kopec, kde se pod stromy hromadili. Generál Stone, velitel federálních sil hlídajících Potomac, se rozhodl nasadit do přepravy další jednotky a vyslal rozkazy, že cílem invaze nemá být jen obsadit Leesburg, ale provést také průzkum v celém okrese Loudoun. Jestliže budou rebelové pryč, prikazoval,

tak ať Yankeeové obsadí celou oblast, ale pokud se průzkumu postaví na odpor silné konfederální uskupení, mohou se federální síly stáhnout přes řeku, přičemž s sebou mají vzít veškeré potraviny, které by snad zabavili. K posílení palebné síly invazních jednotek vyslal Stone dělostřelectvo, ale dal rovněž jasně najevo, že rozhodnutí, zda ve Virginii zůstat, ponechává na muži, kterého nyní pověřil velením nad celou severanskou operací.

Tím mužem byl plukovník Ned Baker, vysoký, hladce vyholený, stříbrovlasý a zlatoústý politik. Byl to kalifornský právník, člen Senátu Spojených států za Oregon a jeden z nejbližších přátel prezidenta Lincolna, tak blízký, že prezident po senátorovi pojmenoval svého druhého syna. Baker byl vznětlivý, emocionální a vroucný člověk, a když dorazil k říční přepравě, vyvolalo to u mužů z 15. massachusettského, kteří doposud s Newyorským a Tammanyjským plukem čekali na marylandském břehu, vlnu vzrušení. Do invaze se teď zapojil Bakerův vlastní pluk, První kalifornský. Byl naverbován v New Yorku, ale z mužů, kteří měli vazby na Kalifornii. Spolu s nimi dorazil čtrnáctiliberní vrtaný kanon z Rhode Islandu a dvojice houfnic, které obsluhovali vojáci pravidelné armády Spojených států. „Všechno to převézt!“ vykřikl Baker temperamentně. „Do posledního muže a děla.“

„Budeme potřebovat víc člunů,“ upozornil senátora plukovník tammanyjských.

„No tak je najděte! Postavte je! Ukradněte! Opatřte goferové dřevo a zbudujte archu, plukovníku! Sežeňte krásnou ženu a nechte ji pokřtít tisíc lodí, ale hlavně vzhůru ke slávě, hoši!“ Baker rázoval po břehu a špičoval uši na staccatové práskání mušket zaznívajících z opačného břehu. „Rebelové umírají, chlapi, tak pojďme zabít ještě další!“

Plukovník tammanyjských se pokusil senátora vyptat, co přesně má jeho pluk dělat, až dosáhne virginského břehu, ale senátor tu otázku odmrští. Bylo mu jedno, jestli tohle je pouhý výpad, nebo historická invaze znamenající počátek obsazování Virginie. Věděl jen, že má tři dělostřelecké kusy a čtyři pluky prvotřídních a dosud nezkrvavených vojáků, což mu dává moc, aby prezidentu Lincolnovi a zemi přinesl vítězství, které tak zoufale potřebují. „Vpřed na Richmond!“ křičel, když si klestil cestu mezi vojáky na říčním břehu. „Vpřed na Richmond, a ať

dábel nemá s jejich dušemi žádné slitování! Kupředu za Unii, hoši, kupředu za Unii! Poslechněme si vaše hurá!“

Volání zaznělo tak hlasitě, že přehlušilo praskot mušket doléhající z protějšího břehu, kde se za zalesněným kopcem vznášel dým ze střelného prachu nad ovesnými snopy, mezi nimiž začalo celodenní umírání.

MAJOR ADAM FAULCONER dorazil k Faulconerově legii pár chvil po poledni. „Na silnici jsou Yankeejové! Honili mě!“ Vypadal šťastně, jako by ten prudký trysk několika posledních minut byl veselou honičkou v terénu, a ne zoufalým útekem před odhodlaným nepřítelem. Jeho hřebec, nádherný grošák z Faulconerova chovu byl pokrytý chuchvalci bílé pěny, nervózně stříhal ušima a z rozrušení neustále dělal drobné úkroky, které Adam instinktivně vyrovnával. „Strýčku!“ uvítal rozjařeně majora Birda a nato se okamžitě obrátil zpět ke Starbuckovi. Byli už tři roky přátelé, ale teď se pěkných pár týdnů neviděli, a Adam se z opětného setkání upřímně radoval. „Vypadáš, jako bys až do téhle chvíle tvrdě spal, Nate.“

„Von byl včera dlouho do noci na modlitebním shromáždění,“ vložil se seržant Truslow do rozmluvy hlasem úmyslně ponurým, aby nikdo kromě něho a Starbucka nevěděl, že si dělá legraci. „Modlil se až do tří do rána.“

„To správně děláš, Nate,“ vyslovil se vřele Adam a pak obrátil koně opět k Thaddeusi Birdovi. „Slyšel jsi, co jsem říkal, strýčku? Na silnici jsou Yankeejové!“

„Slyšeli jsme, že tam jsou,“ odvětil major ledabyle, jako by nějací nezvedení Yankeeoové byli v podzimní krajině úkazem stejně předpovědatelným jako stěhovavé ptačtvo.

„Ty potvory po mně střílely!“ zaznělo v Adamově hlase skoro překvapení, že by za války mohlo docházet k takové nezdrořilosti. „Ale my jsme jim ujeli, co, hochu?“ poplácal po krku zpoceného koně, načež sklouzl ze sedla a hodil otěže Robertu Deckerovi patřícímu do Starbuckovy roty. „Prosím tě, Roberte, povod' ho chvíli krokem.“

„S radostí, pane Adame.“

„A nenechávej ho zatím pít, dokud nevychladne,“ dal Adam Deckerovi pokyn, načež vysvětlil strýci, že vyjel ze Centreville za rozbřesku

a očekával, že cestou potká legii. „Nemohl jsem vás najít, a tak jsem prostě jel dál,“ pravil rozveseleně. Velmi mírně pokulhával, což bylo následkem střelné rány, kterou utrpěl v bitvě u Manassas, ale zranění se dobře zahojilo a kulhání bylo skoro neznatelné. Na rozdíl od svého otce Washingtona Faulconera byl Adam u Manassas uprostřed největší bitevní vřavy, i když ho předtím celé týdny pronásledovala nejistota, je-li válka morální, a dokonce pochyboval, jestli se vůbec má bojů zúčastnit. Po bitvě, když se v Richmondu zotavoval, jej povýšili na majora a dostal funkci ve štábu generála Josepha Johnstona. Generál byl jedním z mnoha obyvatel konfederace, kteří se mylně domnívali, že Washington Faulconer pomáhal přehradit cestu překvapivému severanskému útoku u Manassas, a synovo povýšení a jmenování ke štábu mělo znamenat vyjádření vděku jeho otci.

„Přinesl jsi nám rozkazy?“ zeptal se Adama Bird.

„Jenom svou maličkost, strýčku. Vypadalo to na příliš pěkný den, než abych trčel mezi Johnstonovými lejstry, a tak jsem si vyrazil na vyjížďku, ovšem tohle jsem neočekával.“ Adam se obrátil a naslouchal palbě z pušek doléhající ze vzdáleného lesa. Střelba teď byla dosti soustavná, ale nijak se nepodobala bouřlivému bušení bitvy, nýbrž spíše metodickému pracovnímu rytmu, který naznačoval, že obě strany si pouze vyměňují výstřely, protože se to od nich očekává, aniž by se nějak snažily jedna druhé způsobit krveprolití. „Co se děje?“ položil Adam otázku.

Major Bird vysvětlil, že se přes řeku přepravily dvě skupiny Yankeeů. S jedním z těchto útočných uskupení se už Adam setkal a to druhé je na výšinách u Harrison's Islandu. Co Yankeeové svým zdvojeným vpádem zamýšlejí, to nikdo najisto neví. Na počátku se zdálo, že se snaží dobýt Leesburg, ale jediná rota Mississippanů vrhla postupující federály zpět.

„Nějaký Duff,“ sdělil Bird Adamovi, „ty darebáky zastavil. Sešikoval své chlapy neochvějně uprostřed pole a odpovídal na ránu ranou, a ať mě vezme čert, jestli Yankeeové nepelášili zpátky na kopec jak stádo vylekaných ovcí!“ Zpráva o Duffově statečném odporu se už v Evansově brigádě rozšířila a plnila muže hrdým pocitem jižanské neporazitelnosti. Na místo dorazili ostatní příslušníci Duffova pluku a drželi Yankee přišpendlené mezi stromy na temeni kopce. „Měl bys o Duffovi povědět Johnstonovi,“ řekl strýc synovci.

Ale Adama, jak se zdálo, Mississippianovo hrdinství nezajímalo. „A vy, strýčku, co děláte vy?“ zeptal se místo toho.

„Samozřejmě čekáme na rozkazy. Řekl bych, že Evans neví, kam nás poslat, a tak vyčkává, až zjistí, která ta yankeeská banda je nebezpečnější. Až v tomhle bude mít jasno, tak půjdem a zkrvavíme pár makovic.“

Strýcův tón Adamem trhl. Než Thaddeus Bird vstoupil do legie a nečekaně se stal jejím nejvyšším postaveným důstojníkem, byl řídicím učitelem, který si z vojáctví i válčení jízlivě utahoval. Jedna bitva a několik měsíců velení však Adamova strýce proměnily v muže mnohem pospěšnějšího. Svůj vtip si uchoval, ale získal drsnější ostří, což je příznakem, jak válka všechno mění k horšímu, říkal si Adam. Někdy se ovšem synovec zamýšlel, jestli si toho, jak válka přináší zhrubnutí a rozklad všeho, čeho se dotkne, uvědomuje jenom on sám. Jeho kolegové pobočníci při štábu si v tom konfliktu libují a spatřují v něm jakési sportovní soupeření, které odmění vítězstvím ty, kdo projeví největší hráčské nadšení. Adam naslouchá jejich holedbání a zůstává zticha, protože ví, že kdyby vyslovil své skutečné názory, byl by v lepším případě stížen opovržením a v horším obviněním z ubožácké zbabělosti. A on přitom žádný zbabělec není, prostě se domnívá, že válka je tragédie zrozená z pýchy a hlouposti, a proto koná svou povinnost, skrývá své pravé cítění a úpěnlivě touží po míru, i když jak dlouho dokáže předstírání a dvojakost udržet, to neví. „Doufejme, že nebude dnes třeba nikoho zkrvavit. Na zabíjení je dnešní den příliš pěkný.“ Obrátil se pohlédl na kuchaře roty K, jak zvedají z ohně hrnec. „To je oběd?“

K obědu byl eintopf, tedy dušené hovězí se zeleninou a k tomu slanina a kukuřičný chléb. Nádvakem pak kaše z vařených jablek a brambor. Tady v Loudoun County, kde byla zemědělská půda úrodná a konfederální vojsko nepočtené, měli jídla plno. V Centreville a Manassas, jak hlásil Adam, to bylo se zásobováním docela jiné. „Minulý měsíc jim dokonce došla káva! Myslel jsem, že vypukne vzpoura!“ Nato s předstíraným pobavením poslouchal, jak Robert Decker a Amos Tunney vyprávějí o skvělém kávovém přepadu kapitána Starbucka. V noci se přeplavili přes řeku a pochodovali pět mil přes lesy a pole, aby přepadli markytánské krámy na okraji severanského tábora. Se Starbuckem vyrazilo osm mužů a osm se jich vrátilo a jediný Severan, který je zpozoroval, byl

markytán, obchodník živící se prodejem zboží, jež bylo pro vojáky luxusem. Spal mezi svými boudami. Začal křičet na poplach a vytáhl revolver.

„Chudák,“ prohodil Adam.

„Chudák?“ ohradil se proti přítelově lítosti Starbuck. „Pokusil se na nás střílet!“

„A co jste udělali vy?“

„Podřízli jsme ho,“ odušil Nate. „Chápeš, nechtěli jsme tábor probudit střelbou.“

Adam se zachvěl. „Zabili jste člověka pro pár kávových zrněk?“

„Byla z toho taky whisky a sušený broskve,“ zapojil se nadšeně Robert Decker. „Tamější noviny si myslej, že to udělali přívrženci odpadlíků. Banditi nám říkali. Banditi! Nám!“

„A příští den jsme deset liber toho kafe prodali yankeejskej m hlídkám na druhý straně řeky,“ dodal hrdě Amos Tunney. Adam se chabě usmál a pak odmítl nabízený hrnek kávy s ujištěním, že má radši obyčejnou vodu. Seděl na zemi a pokaždé tichounce zasténal, když přenesl váhu na zraněnou nohu. Měl otcův široký obličej, rovně zastříženou bradku a modré oči. Byla to tvář, jak si Starbuck vždycky myslel, nekomplikované poctivosti, i když teď se zdálo, že Adam přišel o svůj dřívější humor a nahradil ho neustálou starostí o problémy světa. Po jídle si oba přátelé vyšli východním směrem podél okraje louky. Přístřešky legie ze dřeva a drnu dosud stály a vypadaly jako travou pokryté prasečí chlívky. Starbuck předstíral, že naslouchá kamarádovým vyprávěnkám o životě u štábu, ale ve skutečnosti myslel na to, jak se mu líbilo žít v té drnem kryté chatrči. Když se uložil, cítil se jako zvíře v doupěti – v bezpečí, úkrytu a utajení. Jeho někdejší pokoj v Bostonu se svým dubovým obložěním, širokými borovými podlahovými fošnami, punčoškami na plynových lampách a vznešenou knihovnou mu teď připadal jako sen, cosi z jiného života. „Je to zvláštní, jak se cítím v pohodě,“ pronesl lehkovážně.

„Tys neposlouchal, co jsem říkal?“ zeptal se Adam.

„Promiň, zasníl jsem se.“

„Mluvil jsem o McClellanovi,“ řekl Adam. „Všichni se shodují, že je génius. I Johnston říká, že McClellan je nejchytřejší člověk v celé staré armádě Spojených států.“ Mluvil s nadšením, jako by McClellan byl nový jižanský velitel, a ne vůdce severánské Potomacké armády. Pak

pohlédl doprava, vyrušen náhlým zesílením mušketové palby nesoucí se od lesa nad vzdálenou řekou. V poslední hodině byla palba přerývaná, ale teď přerostla v soustavné práskání, zaznívajícím jako prudce se rozhořevší suchá hubka. Bušila tak půl minuty, ale pak opět poklesla v téměř monotónní bublání. „Musejí brzy přeplout zpátky do Marylandu,“ pronesl Adam hněvivě, jako by byl tvrdošíjným přebýváním Yankeeů na téhle straně řeky osobně dotčen.

„Pověz mi něco víc o tom McClellanovi,“ požádal Starbuck.

„Je to člověk na vzestupu,“ pronesl Adam ochable. „To víš, tak to za války bývá. Boj zahájí staří mazáci a pak je odfouknou mladíci s novými myšlenkami. Říká se, že McClellan je nový Napoleon, Nate. Rajtuje na pořádku a kázni!“ Adam zmlkl, zjevně v obavě, že v jeho hlase možná zaznívá přílišné nadšení pro nového nepřátelského vojevůdce. „Opravdu jsi podrízl člověka kvůli kávě?“ otázal se neobratně.

„Ono to nebylo tak docela chladnokrevné, jak to Decker vykládá,“ odpověděl Starbuck. „Pokoušel jsem se zařídit, aby ten chlap byl zticha, a neublížil mu přitom. Nechtěl jsem ho zabít.“ Ve skutečnosti byl v tom okamžiku k smrti vyděšený, roztřesený a zpanikařený, ale věděl, že bezpečnost jeho mužů závisí na umlčení markytána.

Adam sešklebil tvář. „Já si nedovedu představit, že bych někoho zabil nožem.“

„Já si taky nepředstavoval, že to někdy udělám,“ přiznal Starbuck, „ale Truslow mě donutil, abych si to vyzkoušel na několika prasatech na menáž, a není to tak těžké, jak si myslíš.“

„Dobrý Bože,“ pronesl Adam mdle. „Na prasatech?“

„Jenom na podsvinčatech,“ upřesnil Nathaniel. „A stejně byla neuvěřitelná potíž je zabít. Truslow to dělá tak, že to vypadá lehce, jenomže tak on dělá všechno.“

Adam zapřemýšlel o tom, jakže se zabijácká dovednost nacvičuje, jako by to byl základ řemesla. Případlo mu to tragické. „Tos toho chudáka nemohl jenom omráčit?“ optal se.

Starbuck se otázce zasmál. „Musel jsem se o toho chlapa postarat, no ne? Ovšemže jsem musel! Na tom, že bude zticha, závisely životy mých mužů, a člověk se musí starat o své mužstvo, to je ve vojančení první pravidlo.“

„To tě taky učil Truslow?“ chtěl vědět kamarád.

„Ne,“ odpověděl Starbuck, kterého dotaz překvapil. „To se přece rozumí samo sebou, nebo snad ne?“

Adam neřekl nic. Pomyslel si jen, a ne poprvé, jak nepodobní si s Nathanielem jsou. Setkali se na Yale College, kde zřejmě jeden ve druhém rozpoznali vlastnosti, o kterých každý z nich věděl, že je u sebe postrádá. Starbuck byl impulzivní a neposedný, zatímco Adam přemýšlivý a pečlivý. Starbuck byl otrokem svých citů, zatímco Adam se ze všech sil snažil být poslušen tvrdého diktátu neúprosného svědomí. Z té rozdílnosti však vyrostlo přátelství, které přestálo i napětí následovavší po bitvě u Manassas. Tam Adamův otec na Starbucka zanevřel a ten teď tohle choulostivé téma nakouzl, když se zeptal, jestli si Adam myslí, že jeho otec dostane velení nad brigádou.

„Joe by byl rád, kdyby otec dostal brigádu,“ pravil přítel pochybovačně. „Joe“ byl Joseph Johnston, velitel konfедераčních armád ve Virginii. „Jenže prezident Joeovi moc nenaslouchá,“ pokračoval Adam. „Víc se mu zamlouvají názory Babičky Leea.“ Generál Robert Lee vstoupil do války s nafouklou pověstí, ale po neúspěšném méně významném tažení v Západní Virginii si vysloužil přezdívku „Babička“.

„A Lee si otcovo povýšení nepřeje?“ zajímal se Starbuck.

„Doslechl jsem se, že je to tak,“ řekl kamarád. „Lee je zjevně přesvědčen, že by otec měl jít jako vyslanec do Anglie,“ usmál se té představě, „což je podle matčina názoru skvělý nápad. Myslím, že by se i její nemoc vytratila, kdyby si mohla dát čaj s královnou.“

„Ale otec chce svou brigádu?“

Adam přikývl. „A chce zpátky legii,“ dodal, protože bezpečně věděl, proč přítel na tohle téma začal. „A když ji dostane, Nate, tak bude požadovat, ays odstoupil. Řekl bych, že je pořád přesvědčený, že jsi zastřelil Ethana.“ Měl na mysli smrt muže, který si měl vzít jeho sestru.

„Ethana zabil granát z děla,“ pravil neústupně Starbuck.

„Tomu otec nechce věřit,“ pronesl Adam smutně. „A přesvědčit se nedá.“

„Tak to bych měl doufat, že tvůj otec odjede do Anglie a bude tam chodit na čaj ke královně,“ prohodil Nathaniel ledabyly.

„Protože ty opravdu zůstaneš u legie?“ zeptal se kamarád a znělo to překvapeně.

„Mně se tu líbí. Lidi mě tu mají rádi,“ promluvil Starbuck lehce, aby zakryl svou vroucnou přichylnost k legii.

Adam ušel pár kroků bez hlesu, zatímco v dáli práskaly výstřely, jako by to byla nějaká odtažitá potyčka patřící do jiné války. „Tvůj bratr,“ pronesl náhle, a pak se zarazil, jako by měl dojem, že nenáležitě vstupuje na obtížné území. „Tvůj bratr,“ začal znovu, „pořád doufá, že se vrátíš na Sever.“

„Můj bratr?“ nedokázal Nate skrýt překvapení. Jeho starší bratr James byl u Manassas zajat a nyní ho věznili v Richmondu. Nathaniel mu poslal darem nějaké knihy, ale nevyžádal si žádnou dovolenou, aby mohl bratra navštívit. Jakákoli konfrontace s rodinou by mu připadla příliš těžká. „Ty jsi se s ním setkal?“

„Jenom v rámci svých povinností,“ odušil Adam a vysvětlil, že jedním z jeho úkolů je ověřovat seznamy zajatých důstojníků, které si mezi sebou Sever a Jih mají vyměnit. „Někdy navštívím vězení v Richmondu,“ pokračoval, „a minulý týden jsem tam Jamese viděl.“

„Jak se mu daří?“

„Je hubený, velmi bledý, ale doufá, že bude na výměnu propuštěn.“

„Chudák James.“ Starbuck si svého ustaraného a pedantického bratra nedokázal jako vojáka představit. Je moc dobrý právník, ale nejistotu a dobrodružství vždycky nesnášel, a právě to jsou věci, které jsou vojákovi odměnou za nebezpečí a nepohodlí jeho řemesla.

„Má o tebe starost,“ zmínil se Adam.

„Já mám starost o něho,“ opáčil Nathaniel lehce v naději, že tak odrazí nadcházející kázání, jehož se od přítele obával.

„Rozhodně rád uslyší, že chodíš na modlitební shromáždění,“ pravil záníceně Adam. „Má obavy o tvou víru. Chodíš každý týden do kostela?“

„Vždycky, když můžu,“ odušil Starbuck a usoudil, že tohle je nejlepší změna tématu. „A ty?“ zeptal se Adama. „Jak se daří tobě?“

Adam se usmál, ale neodpověděl hned. Místo toho zrudl a pak se uchichtl. Byl zjevně plný nějaké noviny, kterou mu rozpaky nedovolovaly sdělit okamžitě, ale zároveň si přál, aby ji z něho ten druhý vytáhl. „Daří se mi opravdu báječně,“ řekl a nechal zahájení viset ve vzduchu.

Starbuck přesně pochopil, kam míří. „Jsi zamilovaný.“

Přítel kývl. „Opravdu si myslím, že asi ano,“ pronesl, jako by byl překvapený sám sebou. „Ano, opravdu.“

Jeho ostýchavost naplnila přítele láskyplnou pobaveností. „Budeš se ženit?“

„Myslím, že ano. Skutečně na to pomýšlíme, ale teď ještě ne. Řekli jsme si, že počkáme na konec války.“ Adam se stále pýřil, ale náhle se zasmál, nesmírně sám sebou potěšen, a rozepnul si kapsu u kabátce, jako by chtěl vytáhnout obrázek své milované. „Ani ses nezeptal, jak se jmenuje.“

„Pověz mi její jméno,“ požádal poslušně Nathaniel, ale pak se obrátil, protože střelba se znovu vystupňovala do zuřivé intenzity. Nad stromy se teď vznášela řídká šmouha dýmu ze střelného prachu jako průsvitný prapor bitvy, který zhoustne v neprostupnou mlhu, jestliže si pušky tuhle frekvenci palby udrží.

„Jmenuje se...,“ začal Adam, ale pak umkl, protože na pažitu za ním zaduněla kopyta.

„Pane! Pane Starbucku, pane kapitáne!“ zahalekal hlas. Starbuck se obrátil a spatřil, jak přes louku na hřbetě Adamova hřebce cválá mladý Robert Decker. „Pane!“ mával na něho vzrušeně. „Dostali jsme rozkazy, pane, dostali jsme rozkazy! Máme vyrazit a dát se do nich, pane!“

„Bohudíky,“ řekl Nathaniel a rozběhl se zpět ke své rotě.

„Jmenuje se Julia,“ sdělil Adam už do prázdna a sraštil tvář příteli do zad. „Jmenuje se Julia.“

„Pane?“ zeptal se Decker vyjeveně. Svezl se už ze sedla a podával hřebcovy otěže Adamovi.

„Nic, Roberte,“ převzal je Adam, „vůbec nic. Jdi a přidej se k rotě.“ Pozoroval, jak Nate křičí na rotu K, viděl vzrušení mužů vytržených z klidu vyhlídkou na zabíjení, pak si kožené pouzdro s fotografií své dívky vložil zpět do kapsy, zapnul ji, vyšvihnul se na koně a rozjel se k otcově legii, která se chystala vybojovat svou druhou bitvu na poklidných březích Potomacu.

Dvě yankeeské přepravy přes řeku byly od sebe vzdáleny pět mil a generál Nathan Evans se pokoušel rozhodnout, která z nich je pro jeho brigádu větším nebezpečím. Ta na východě přerušila hlavní silnici, a jeví se tudíž jako větší taktická hrozba, protože mu odřezává spojení s Johnstonovým štábem v Centreville. Jenomže Yankeeové tu hrstku mužů a děl, které tam vyslali, dále neposilují, zatímco každá další zpráva hlásí nové